

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 18 listopada 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego J. S.

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziów: SSN Annę Dziergawkę, SSN Małgorzatę Bednarek i SSN Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt I KK 301/22.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego J. S. wystąpił, z wnioskiem o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: Anny Dziergawki, Małgorzaty Bednarek i Stanisława Stankiewicza od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygn. akt I KK 301/22.

Uzasadniając wniosek obrońca podniósł, że powołanie wskazanych sędziów do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego nastąpiło w wyniku rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie nowelizacji z dnia 8 grudnia 2017 r. W odniesieniu do sędziów objętych wnioskiem, aktualizuje się wynikające z ich wadliwego powołania domniemanie braku bezstronności, które w świetle poglądów prezentowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, oraz w piśmiennictwie, ma – zdaniem obrony – charakter niewzruszalny.

Nadto, obrońca wskazał, że SSN Anna Dziergawka, SSN Małgorzata Bednarek oraz SSN Stanisław Stankiewicz są w tej samej sytuacji, co SSR X.Y., który orzekł w niniejszej sprawie w Sądzie I instancji i którego udział został zakwestionowany w kasacji poprzez powołanie zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powody uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: Anny Dziergawki, Małgorzaty Bednarek i Stanisława Stankiewicza są oczywiste.

Występuje zbieżność zarzutu wadliwości powołania tych sędziów i sędziego orzekającego w Sądzie meriti, co zawarto w zarzucie kasacji. Konieczność wyłączenia od orzekania SSN Anny Dziergawki, SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Stanisława Stankiewicza w niniejszym postępowaniu nie ulega zatem wątpliwości, a to wobec istoty gwarancji bezstronnego orzekania przez sąd i sedna zakazu *nemo iudex in causa sua* (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22). W interesie całego systemu prawnego, a bezpośrednio w interesie wymiaru sprawiedliwości leży, by nie powstało w odbiorze zewnętrznym, tj. w odczuciu społecznym przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd w sposób obiektywny (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2010 r., V KO 96/10). Potrzeba ochrony wskazanego dobra została już należycie utrwalona w orzeczeniach Sądu Najwyższego, zapadających w sprawach opartych na zarzutach zbieżnych do podniesionych w niniejszej sprawie, co czyni zbędnym czynienie szerszych rozważań w tym zakresie (zob. postanowienia: z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21 oraz z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22).

Dodać trzeba, że zagadnienie, które wystąpiło na gruncie rozpoznawanej sprawy było przedmiotem obszernej analizy w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I - 4110 - 1/20 (OSNKW 2020/2/7) oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2

czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Zachowują one swoją aktualność także w tym postępowaniu.

Istota złożonego wniosku nakazuje przypomnieć, że bezstronność sędziego jest wartością o szczególnej wadze dla państwa prawa. Jest bowiem fundamentem zaufania do sądów i sprawowanego przez nie wymiaru sprawiedliwości. Składanie wniosków o wyłączenie sędziego nie powinno z jednej strony służyć jako środek do nadużywania uprawnień procesowych i przedłużania postępowania, ale z drugiej pozostawać musi realnym, a nie formalnym instrumentem pozwalającym na weryfikację standardu bezstronności sędziego, a więc jednego z wzorców postępowania. Z tego powodu w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22, dotyczącej problematyki wyłączenia sędziego wskazano, że pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej”. Bezstronny musi być bowiem nie tylko sędzia, który rozpozna sprawę w głównym nurcie procesu, ale także sędzia, który rozpozna sprawę incydentalną, ale wkraczającą w sferę ochrony wolności i praw jednostki, m. in. wniosek o wyłączenie sędziego. Ostatecznie rozstrzygnięcie w tej incydentalnej sprawie ma przecież wpływ na ukształtowanie składu Sądu Najwyższego orzekającego w przedmiocie zasadności samej kasacji.

Z tych powodów orzeczono, jak w sentencji.

[J.J.]

[a.ł.]

